

Вступ

Художня література
як одна з форм
духовної діяльності
людини

Мета (формувати компетентності):

предметні: дати восьмикласникам ключ до розуміння ролі мистецтва слова в житті людини, спонукати їх до вивчення української літератури як джерела національного духу й історичної пам'яті українців, як чинника морального вдосконалення людини;

комунікативні: розвивати культуру зв'язного мовлення, вміння висловлювати власні судження, обґрунтовано доводити свою точку зору;

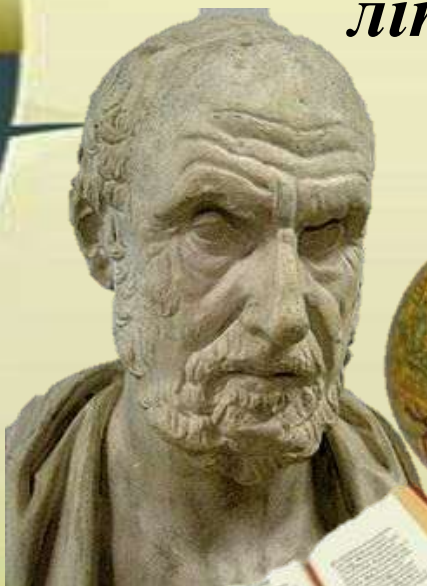
ключові: вчити учнів розуміти багатозначність художнього образу, називати і вміти відрізняти різні типи образів, за допомогою слова вміти створювати елементарні образи;

інформаційні: розвивати вміння працювати з книгою та іншими джерелами інформації

загальнокультурні: розвивати відчуття краси і сили художнього слова.

Епіграф :

*Життя коротке —
література вічна*
Гіппократ

Урок засвоєння
нових знань

Вправа

«Позитив»

*Світ дивовижний вас вітає!
Всіх тих, хто вдумливо читає,
І тих, хто любить мандрувати
Та прагне більше пізнавати,
Долати знань високі мури
Вас кличе світ літератури!*

Е. Межелайтіс

*Сучасний український
літературознавець Михайло Наєнко*

**Література - це образна історія
народного життя... Знання літератури
потрібне людям для того, щоб глибше
«читати» книгу життя, багатогранно
розуміти соціальний і духовний зміст
самої людини.**

**Література є душею народного життя, є
самосвідомістю народності. Без
літератури народність є тільки пасивною
появою, і для того чим багатша, чим
достатніша у народа література, тим
тривкіше стоїть його народність.**

Микола Костомаров

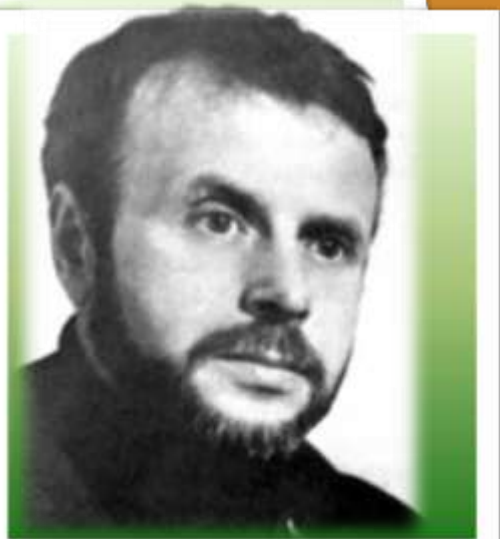

Мета красного мистецтва - викликати
в душі читача живі образи тих людей
чи речей , котрі нам малює поет , і
ними будити ті самі чуття, які
проймали душу самого поета в хвили,
коли творив ті образи.

Іван Франко

Справжні письменники... Без них
нам було б сумно жити, нецікаво,
світ знебарвів би, втратив би для
нас сенс свого існування, ми,
напевно, не вміли б любити, якби
не письменники...

Михайло Осадчий

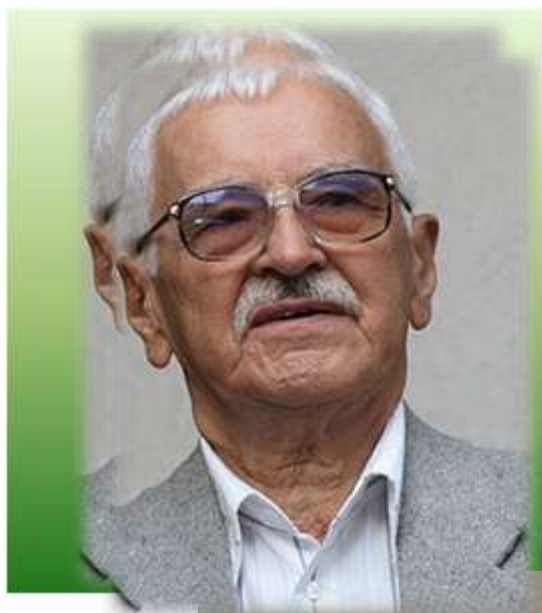

*Воскресну нині! Ради їх,
Людей закованих моїх,
Убогих, вищих... Возвеличу
Малих отих рабів німих!
Я на сторожі коло їх
Поставлю слово.*

Т.Г.Шевченко

На нашій землі письменник був
завжди найбільшим сином її, і
йому відкривались важкі болі та
високі заповіді.

Євген Сверстюк

Зшит
для робіт
з української літератури
учня /учениці 8-А (Б) класу
Хриворізької гімназії ~55
Прізвище ім'я (Ф.І.)

Інтерактивна вправа «Гронування»

ЖИВОПИС   ТЕАТР

АРХІТЕКТУРА

МУЗИКА

ГРАФІКА

КІНО

БАЛЕТ

ХОРЕОГРАФІЯ

СКУЛЬПТУРА

ДИКОРАТИВНО - ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО

*Література
в системі мистецтв*

Функції художньої літератури

По-перше, прочитавши художній твір, а зокрема поезію, ти отримуєш емоційне задоволення.

По-друге, твори із цікавим сюжетом учать нас, як поводитися в тій чи іншій ситуації, тобто навчають жити.

По-третє, художні твори мають виховне значення.

Однією з важливих функцій художнього твору, зокрема літературного, є розширення кругозору читача: з книжок ми дізнаємося багато нового про людину й світ, про історію й культуру тощо.

Калина – найчарівніша рослина,
кущ. Про неї складено найбільше
художніх творів: казок, дум, переказів,
повір'їв, порівнянь, приспівок, пісень,
легенд, прислів'їв, загадок.

Вона вже давно стала символом
України.

*Образ калини – один з
найулюбленіших серед
українських
письменників, піснярів
та художників*

*Наталя Забіла
«Калинчине віконце»*

*Євген Гуцало
«Осінь»*

Борис Харчук «Калина»

Іван Драч «Калинова балада»

*Марія Познанська
«Ось калина над водою»*

*Володимир Вихрущ
«Полум'я калини»*

*Дмитро Білоус
«Диво калинове»*

*Платон Воронько
«Жаром калини зігріюсь»*

*Її зображення можна
зустріти серед робіт
таких художників:*

*Н. Білокінь, Т. Бойко, Т. Пата,
М. Примаченко, М. Тимченко та ін.*

Зозуля на калині. Т. Пата

Осені рубіни... - Скрипченко Людмила Андріївна

Алещенко Валерій. Калина біля вікна

Калина. Сидоренко Ж.С.

Натюрморт. Спасенов В.О.

Калина . Віктор Асанов

Калина. Олена Базанова

Калина. Корнеев Е.О.

Калина – це оберіг. Її вишивали на рушниках, щоб берегла хату від усього лихого, сорочках, скатертинах.

Нею прикрашали коровай

*Особливо часто
зустрічається калина в
орнаменті
петриківського розпису*

*«Птах на калині»
декоративна таріль. дер.
петриківський розпис
Колядко Н. В.*

*Якби все, що відбувається в душі
людини, можна було б передати
словами, музики не існувало б на світі.*

О. Сєров

*Українська
народна пісня
«При долині куш
калини»*

*Стоїть над водою червона калина...
Віками про неї складають пісні,
- Це образ твій світлий, моя Україно,
Він чистий і ніжний, як цвіт навесні.*

Микола Верещака

Рослина

Калина

Василь Стус

Художній образ
«зацвітає рудими сльозами»

Щоб передати тугу за Батьківщиною, Василь Стус в поезії «На колимських морозі калина» переосмислює образ калини — вона «зацвітає рудими сльозами», тобто має тьмянний, невиразний відтінок. Цей образ олюднюється, ягоди нагадують сльози, отже, йдеться про страждання, про затамований душевний біль ліричного героя, спричинений відірваністю від Вітчизни.

Художні образи мають такі властивості:

- створюють яскраву образну картину, викликають у читачів певні уявлення, асоціації;
- збуджують емоції, естетичні переживання, відтворюють настрої митця;
- містять у собі авторську оцінку дійсності, певну думку, ідею;
- бувають статичними (нерухомими) або динамічними (рухомими, змінними);
- виступають як одноразові або наскрізні (повторювані);
- є зорові, слухові дотикові, смакові або нюхові;
- мають здатність взаємопроникати один в одного.

Художній твір

Зміст

Художня форма

(система засобів і прийомів, через які втілюється зміст)

Зовнішня і внутрішня організація твору, яка окреслюється в процесі аналізу - абстрактні поняття; реально форма і зміст - нероздільні, становлять органічну єдність.

- Тема
- Проблема
- Художня ідея
- Конфлікт
- Пафос

- Сюжет
- Композиція
- Головні і другорядні персонажі
- Характеристика
- Прийоми створення образів персонажів:
  - зображення героя в дії, його вчинків, поведінки;
  - пряма авторська характеристика;
  - портрет;
  - опис середовища(оточення);
  - мовна характеристика;
  - ставлення до різних явищ, інших персонажів;
  - пейзаж, інтер'єр;
  - художні деталі;
  - художня мова.

За способом творення (типом асоціювання) образи
поділяються на :

Садок вишневий коло хати,
Хрущі над вишнями гудуть,
Плугатарі з плугами йдуть,
Співають ідучи дівчата,
А матері вечерять ждуть.

В обід пили заморські вина,
Не можна всіх їх розказать,
Бо потече із рота слина
У декого, як описать:
Пили синизку, деренівку,
І кримську вкусную дулівку
Що то айвовкою зовуть.

Твої листи завжди пахнуть
трояндами, ти, мій бідний,
Легкий, тонкий пахощі, мов спина
любу, минулу м

І ти не обіймав мене ніколи, се не
справду про поцілунки, о, я піду до тебе з
найсолідніших поцілунків! Тільки з тобою я не са
чужині. Тільки ти змієш рят

тами не було і
них обіймів, від
тобою я не на
д самої себе.

*Мій друже, якщо твої листи
як зів'ялі троянди*

О, дорідний мій! Я створю тобі
почала нову мрію життя, я для тебе
собою. Я так боюся життя! Ціною

а тебе
ми мене з
хочу життя.

Візьми, візьми мене з собою, ми підемо тихо посеред шог
обоє помалу, вдаліні. А на тім місці, де ми були в житті, на
в'януть і пахнуть як твої любі листи, мій друже

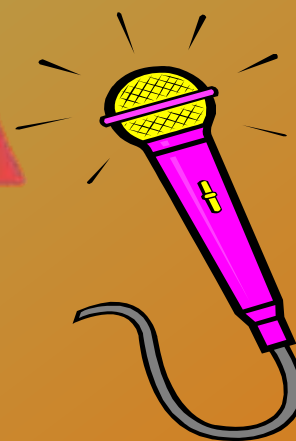
**Твої листи завжди
пахнуть зов'ялими
трояндами, ти,
мій бідний,
зів'ялий
квіте!
Леся Українка**

Кріза

зьми, візьми мене з собою

Що нового дізналися на уроці?

Що сподобалося (не сподобалося) ?

Чи задоволені своєю роботою (класу, вчителя)?

**І знову в мандри запрошують книги
В далекі часи, в дивовижні країни.
Відкриються вам таємниці великі,
Знайдете ви справжні безцінні перлини.
Нехай не минає вас байка чи казка,
Хай міфи і вірші у душу вам линуть,
Та тільки, прошу вас, читайте, будь ласка,
Тоді ви почувсте слово нетлінне,
І мудрі поради, і жарти дотепні,
Й думки, що летять за кордони і мури,
Усе, чим приваблює світ цей безмежний,
Усе, що дарує нам література!**

Жанна Клименко

Домашнє завдання:

- **Обов'язкове:** за підручником опрацювати стор. 04-10, стр. 11 тестові завдання
- **За бажанням:** прорекламувати улюблений вид мистецтва (підготувати малюнок, вишивку, пісню, поезію тощо).